

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, 27 lutego 2024 r.

Wydział Polityki Społecznej
PS-II.431.2.1.2024

Pani
Iwona Łazarska
Dyrektor Miejskiego
Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Kolejowa 31
19-400 Olecko

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej” przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w **Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Olecku** (ul. Kolejowa 31, 19-400 Olecko) (REGON: 790187860; NIP: 847-12-75-539).

W okresie objętym kontrolą od dnia 1 września 2022 r. funkcję Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej pełni Pani Iwona Łazarska.

(dowód: akta kontroli: 36, 41)

Kontrolę przeprowadził kontroler:

Paulina Sigiel – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – Oddział Zabezpieczenia Społecznego w Delegaturze Urzędu w Ełku;

- legitymacja służbowa nr 41/2020 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie;
- imienne upoważnienie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego – z dnia 8 stycznia 2024 roku nr FK-IV.0030.5.2024 - do przeprowadzenia kontroli problemowej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Olecku.

(dowód: akta kontroli: 9)

Kontrola została przeprowadzona w dniach od 12 stycznia 2024 roku do 19 stycznia 2024 roku. Odnotowano ją - pod pozycją 1 – w książce kontroli zewnętrznych prowadzonych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Olecku.

(dowód: akta kontroli: 28)

Kontrola odbyła się w trybie hybrydowym, tj. część czynności kontrolnych prowadzona była w sposób bezpośredni, czyli w siedzibie jednostki kontrolowanej, a pozostałe czynności w delegaturze Urzędu w Ełku, z wykorzystaniem narzędzi informatycznych do zgromadzenia materiału dowodowego, w celu ustalenia stanu faktycznego, a następnie dokonania oceny działalności jednostki kontrolowanej, a także sformułowania ewentualnych zaleceń pokontrolnych. Rozpoczęcie kontroli nastąpiło w czasie wideokonferencji, w trakcie której okazano legitymację służbową kontrolera. Upoważnienie do kontroli zostało przesłane przez E-PUAP przed rozpoczęciem kontroli. W czasie wideokonferencji poinformowano o zasadach kontroli w trybie hybrydowym, wymaganych dokumentach do kontroli oraz formach i terminie ich przekazania. Kontrola zakończona została spotkaniem z Dyrektorem, w czasie którego kontroler przekazał wstępne wnioski z przeprowadzonej kontroli oraz poinformował o przewidywanych terminach przekazania projektu wystąpienia pokontrolnego.

Akta przeprowadzonej kontroli dostępne są w systemie EZD pod nr sprawy PS-II.431.2.1.2024.

Zakres kontroli:

– przedmiot kontroli

przedmiotem kontroli była ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

– okres objęty kontrolą

kontrolą objęto okres zasiłkowy 2022/2023 (od 1 października 2022 roku do 30 września 2023 roku).

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 pkt 1, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz art. 28 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190) w związku z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 1993) – zwanej dalej ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olecku – w zakresie objętym kontrolą - ocenia się **pozytywnie**.

USTALENIA KONTROLI

Na podstawie dokumentów otrzymanych w toku kontroli oraz danych wykazywanych przez jednostkę w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z zakresu funduszu alimentacyjnego za kwartał IV 2022 roku oraz kwartał I, II i III 2023 roku - przekazywanych za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej, dokonano następujących ustaleń:

- a) W jednostce kontrolowanej, w okresie świadczeniowym 2022/2023 (od 1 października 2022 roku do 30 września 2023 roku) na świadczenia wypłacane z funduszu alimentacyjnego finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa - w rozdziale 85502 - wydatkowano kwotę **1.205.699,21 zł (2946 świadczeń)**.
- b) Ogółem kwota zwrotów od dłużników z tytułu wypłaconych przez jednostkę kontrolowaną świadczeń z funduszu alimentacyjnego - w okresie świadczeniowym 2022/2023 (od 1 października 2022 roku do 30 września 2023 roku) - wynosiła **258.953,53 zł**, co stanowiło **21,48 %** wypłaconych w tym okresie świadczeń.
- c) Łączne zadłużenie dłużników alimentacyjnych, wobec Skarbu Państwa, powstałe z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego – narastająco do dnia 30 września 2023 roku – wynosiło **15.776.841,00 zł (bez odsetek)**.
- d) Zgodnie z art. 27 ust. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – 40% kwoty odzyskanej z tytułu należności od dłużnika alimentacyjnego stanowi dochód własny gminy organu właściwego wierzyciela uzyskany z realizacji zadań w rozdziale 85502 – w gminie kontrolowanej, stanowił:
 - a. **47.304,46 zł** - w IV kwartale 2022 roku;
 - b. **56.276,82 zł** - w okresie I, II i III kwartału 2023 roku.

Organ właściwy jednostki kontrolowanej - z uzyskanego dochodu (w trybie art. 27 ust. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów) w okresie IV kwartału 2022 roku na realizację zadań w rozdziale 85502 przeznaczył kwotę **3.539,00 zł**, natomiast w I, II i III kwartale 2023 roku przeznaczył na ten cel kwotę w wysokości **4.174,00 zł**.

(dowód: akta kontroli: 16.5, 15.7, 15.12, 15.15, 41)

I. Organizacyjne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Gmina Olecko liczy ok. 20 660 mieszkańców. Organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych jest Burmistrz Olecka. Zadania z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olecku.

Działania kontrolne wykazały, że na podstawie wydanych upoważnień przez Burmistrza Olecka zadania te realizuje MOPS Olecko. Decyzje z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wydawane były na podstawie upoważnień udzielonych przez organ właściwy tj. przez Burmistrza Olecka.

Na dzień rozpoczęcia kontroli Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olecku wykonywał swoją działalność na podstawie Statutu nadanego Uchwałą nr ORN.0007.39.2013 Rady Miejskiej w Olecku z dnia 30 sierpnia 2013 r. w sprawie uchwalenia Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olecku (statut zmieniono siedmiokrotnie – ostatni raz w 2021 r).

Obowiązujący w dniu rozpoczęcia kontroli Statut jednostki określał, że MOPS w Olecku działa w oparciu o przepisy ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (§ 5 ust. 1 pkt 2).

Organizację wewnętrzną, zasady funkcjonowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olecku – na dzień rozpoczęcia kontroli – określał Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olecku stanowiący załącznik do Zarządzenia Nr 35/2021 z dnia 23 grudnia 2021 r. Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olecku w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olecku (Regulamin został zmieniony czterokrotnie – ostatni raz w maju 2023 r.).

Analiza Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka wykazała, że był on aktualny w zakresie kontrolowanych zadań.

(dowód: akta kontroli: 16.1, 16.3, 25, 39)

II. Kadra realizująca zadania objęte kontrolą

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olecku realizował zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Zadania te realizowało dwóch pracowników: zatrudnionych na stanowisku starszy inspektor. Pracownicy realizowali ww. zadanie w wymiarze po ¼ etatu. Ww. pracownicy bezpośrednio podlegają Dyrektorowi MOPS. Zadania z zakresu funduszu alimentacyjnego wykonywano na podstawie aktualnych przepisów prawnych.

W dniu rozpoczęcia kontroli pracownicy zajmujący się, między innymi, realizacją kontrolowanych zadań posiadali aktualny zakres czynności.

Ponadto – na dzień rozpoczęcia kontroli – pracownicy realizujący kontrolowane zadania posiadali stosowne upoważnienia Burmistrza Olecka do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu funduszu alimentacyjnego. Dyrektor MOPS oraz zastępca Dyrektora MOPS oraz jeden ze starszych inspektorów posiadali upoważnienie Burmistrza Olecka do prowadzenia

postępować w sprawach funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

W okresie objętym kontrolą żaden z pracowników wykonujący zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów nie uczestniczył w szkoleniach mających wpływ na podwyższenie stanu jego wiedzy oraz umiejętności niezbędnych do wykonywania zadań.

(dowód: akta kontroli: 15.18, 36)

III. Techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olecku ma swoją siedzibę w wolnostojącym, wielopiętrowym budynku przy ul. Kolejowej 31. MOPS mieści się na parterze oraz 1 piętrze. W celu wyeliminowania barier architektonicznych stosuje się rampę podjazdową oraz progową. Zadania związane z funduszem alimentacyjnym realizowane są na parterze w jednym pomieszczeniu o powierzchni ok. 16,32 m². Stanowiska pracy są wyposażone w niezbędny sprzęt i urządzenia biurowe. W holu, jak i w pokoju pracowników funduszu alimentacyjnego wyznaczone są miejsca dla interesantów umożliwiające wypełnianie dokumentów.

Z pisemnej informacji wynika, że wywiady przeprowadzane są w siedzibie MOPS w oddzielnym pokoju. Wywiady przeprowadzane są z zachowaniem zasad ochrony danych osobowych oraz zachowaniem poufności tj. bez obecności osób trzecich.

(dowód: akta kontroli: 15.11, 25)

Podczas czynności kontrolnych przesłano kontrolerowi umowę potwierdzającą wykupienie licencji na oprogramowanie Sygnity S.A. z siedzibą w Warszawie do obsługi realizowanych zadań z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Ustalono, że pracownicy merytoryczni posługiwali się aktualną wersją oprogramowania, zgodną z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

(dowód: akta kontroli: 33-34)

Zgodnie z art. 8a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz z art. 12a ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (t.j. Dz.U. z 2023 poz. 2160 ze zm.) od dnia 1 lipca 2015 roku organ właściwy wierzyciela zobowiązany jest do przekazywania do wszystkich biur informacji gospodarczych informacji o wysokości zadłużenia dłużników alimentacyjnych.

W jednostce kontrolowanej powyższe informacje przekazywano do pięciu biur tj.:

1. Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A (KRD BIG) – od 05.03.2012 r.

2. Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A. (KBIG) – od 01.07.2015 r.
3. ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A. (ERIF BIG) – od 08.12.2015 r.
4. Biuro Informacji Gospodarczej InfoMonitor S.A. (BIG InfoMonitor)- od 03.11.2015 r.
5. Krajowa Informacja Długów Telekomunikacyjnych (KIDT) – od 27 września 2016 r.

(dowód: akta kontroli: 15.2)

IV. Skargi z zakresu spraw objętych kontrolą

Z informacji sporządzonej przez pracownika wynika, że w okresie objętym kontrolą MOPS w Olecku nie rozpatrywał żadnej skargi dotyczącej spraw z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(dowód: akta kontroli:
26)

V. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych oraz podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olecku prowadził:

- **188 postępowań** administracyjnych w sprawach związanych z rozpatrzeniem wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (decyzje przyznające).
- **6 postępowań** dotyczących odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- **11 postępowań** administracyjnych w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w tym: 10 postępowań zakończonych wydaniem decyzji, o uchylaniu się od zobowiązań alimentacyjnych oraz 1 umorzenie),
- **5 postępowań** w sprawie nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego (w tym: 4 postępowania zakończone wydaniem decyzji o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń, jedno postępowanie w sprawie którego wydano decyzję po zakończeniu okresu świadczeniowego podlegającego kontroli).

(dowód: akta kontroli: 15.1, 15.3-15.5, 15.10, 15.13, 15.17, 15.19, 15.20, 15.22)

Ustalono również, że w okresie objętym kontrolą Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olecku podejmował działania wobec **228** dłużników alimentacyjnych, tj.:

- **135** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym był Burmistrz Olecka;

- **86** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym był wójt/burmistrz/prezydent innej gminy;
- **7** dłużników alimentacyjnych dla których nie można ustalić organu właściwego.

(dowód: akta kontroli: 15.21)

W okresie objętym kontrolą do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olecku nie wpłynął żaden wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego w trybie art. 3 ust. 1, nie wpłynęły też żadne wnioski o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego w trybie art. 3 ust. 5 pkt 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W okresie objętym kontrolą w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Olecku nie złożono wniosków dotyczących rozłożenia na raty lub umorzenia kwoty zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego lub świadczeń nienależnie pobranych.

Z informacji otrzymanych od Dyrektora MOPS w Olecku Ośrodek przekazał informację do biur informacji gospodarczej wobec 249 dłużników.

(dowód: akta kontroli: 15.21, 15.22)

Założono, że losowy dobór próby badawczej dokonany zostanie w oparciu o profesjonalny osąd kontrolera spośród wszystkich postępowań administracyjnych w zakresie ustalania uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego i uznania dłużników za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych oraz ze wszystkich spraw z zakresu podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzonych przez MOPS w Olecku w okresie objętym kontrolą.

Kontroli i analizie poddano:

1. Sprawy z zakresu prowadzonych postępowań administracyjnych

Łącznie kontroli i analizie poddano **8 spraw** z zakresu realizacji ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w których prowadzono **10** postępowań administracyjnych, zakończonych wydaniem decyzji w tym:

- **5** spraw w których prowadzono **5 postępowań** administracyjnych zakończonych wydaniem decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- **2** sprawy w których prowadzono **2 postępowania** administracyjne zakończone wydaniem decyzji odmawiającej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- **1** sprawa w której prowadzono **3 postępowania** administracyjne dotyczące wydania decyzji o ustaleniu nienależnie pobranych świadczeń i żądaniu ich zwrotu.

(dowód: akta kontroli: 17, 19, 20)

2. Sprawy z zakresu działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych

Łącznie kontroli i analizie poddano **10 spraw** z zakresu podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych określonych ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – dotyczących **8** dłużników alimentacyjnych, w tym wobec:

- **6 dłużników**, dla których organem właściwym był Burmistrz Olecka (w tym 3 postępowania zakończone wydaniem decyzji uznającej dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych);
- **4 dłużników**, dla których organem właściwym był wójt/burmistrz/prezydent innej gminy.

Akta spraw z zakresu prowadzonych postępowań administracyjnych, jak i podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań i działań.

(dowód: akta kontroli 18, 21, 22)

VII. Ustalone uchybienia:

W czasie prowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono:

- **Uchybienie nie mające wpływu na kontrolowaną działalność:**

1/ W 4 przypadkach, co stanowiło **20 %** ogółu poddanych kontroli i analizie postępowań administracyjnych (20), stwierdzono opieszałość dotyczącą: w jednym przypadku przesłania informacji do dłużnika (sprawa 3 wg wykazu spraw poddanych kontroli – dłużnik inna gmina); w dwóch przypadkach we wszczęciu postępowania w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań (sprawa 1 i sprawa 2 wg wykazu spraw poddanych kontroli – dłużnik gmina kontrolowana), w jednym przypadku w wystąpieniu do komornika sądowego o ustalenie adresu do doręczeń (sprawa 1 wg wykazu spraw poddanych kontroli – dłużnik uznany za uchylającego się).

(dowód: akta kontroli: 18, 21, 22)

Skutki ustalonych uchybień:

Na dzień rozpoczęcia kontroli nie stwierdzono żadnych skutków powyższego uchybienia, jednakże opieszałość w prowadzonym postępowaniu przyczynia się do opóźnienia dalszych działań wobec dłużnika alimentacyjnego.

2/ W 2 przypadkach, co stanowiło 10 % ogółu poddanych kontroli i analizie postępowań administracyjnych w zakresie odmowy świadczeń z funduszu alimentacyjnego (2) – przed wydaniem decyzji administracyjnych nie informowano strony postępowania o toczącym się postępowaniu w sprawie wydania decyzji niezgodnej z żądaniem strony. Zgodnie z art. 79a § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2023 roku, poz. 775) w postępowaniu wszczętym na żądanie strony, informując o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, organ administracji publicznej jest obowiązany do wskazania przesłanek zależnych od strony,

które nie zostały na dzień wystąpienia informacji spełnione lub wykazane, co może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony.

Dotyczy decyzji: FA.522-000243/FA/2022/UH; FA.522-000092/FA/2022/UH.

(dowód: akta kontroli: 20)

Skutek ustalonych uchybień:

Powyższe uchybienie – na dzień rozpoczęcia kontroli - nie skutkowało negatywnie dla żadnej ze stron prowadzonych postępowań administracyjnych. Niemniej jednak wskazać trzeba, że niezapewnienie Stronie postępowania czynnego udziału w postępowaniu oraz brak możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów w sprawie oraz zgłoszonych żądań, może prowadzić do wydania decyzji niezgodnej z żądaniem Strony.

3/ W 1 przypadku co stanowiło 5 % wszystkich postępowań w sprawie o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego (20), w momencie zmiany decyzji błędnie wpisano numer zmienianej (zmieniono decyzję, która już wygasła). W konsekwencji pozostaje w obiegu nadal decyzja przyznająca prawo do świadczenia.

Dotyczy decyzji: FA.52.000208.ZZ.2023.UH.

(dowód: akta kontroli: 17)

Skutek ustalonych uchybień:

Powyższe uchybienie – na dzień rozpoczęcia kontroli - nie skutkowało negatywnie dla żadnej ze stron prowadzonych postępowań administracyjnych. Niemniej jednak wskazać trzeba, że należy prawidłowo wpisywać numer decyzji zmienianej, chociażby ze względu na możliwość odwołania się strony do Samorządowego Kolegium Odwoławczego a także na fakt, że niewłaściwe sformułowanie treści orzeczenia decyzji może rodzić negatywne skutki w postaci dalszej realizacji wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego w pierwotnie przyznanej kwocie.

Przyczyną powstania stwierdzonych uchybień jest niewystarczający nadzór Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olecku nad realizacją zadań w okresie objętym kontrolą.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i ocenę wnoszę o:

- 1/ Podejmowanie bez zwłoki działań wobec dłużnika alimentacyjnego.
- 2/ Bezwzględne stosowanie procedur wynikających z art. 79 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeksu postępowania administracyjnego w zakresie odmowy prawa do świadczeń.
- 3/ Wpisywanie właściwego numeru decyzji zmienianej inną decyzją.

Proszę Panią o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, w terminie **14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia**, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Radosław Król